

Nr. 7
An. VIII
1884.

Gherl'a
1/13
Apr.

SEMIOLOGIA FEMEII

Apare în 1/13 și 15/27 a luni. — Pretiulu pre unu anu e 4 fl., $\frac{1}{2}$ anu 2 fl.
[pentru Romani a pre anu 10 franci — lei noi.

FEMEII'A

— Studiu socialu premiatu cu 100 franci. —

BCU Cluj / Central University Library Cluj (Urmasare.)

Evulu contemporanu netedi femeii calea in libertate spre viitoriu printr'o instructia mai solida si prin acordarea mai multoru cariere liberali, cea ce inmultiesce si garanteza bunulu traiu. Ast'felu vedemu femei in capulu scoleloru de fete ale statului si comunali, Directore ale loru, femei profesore, femei inspectore de scoli de fete ca 'n Franci'a si Itali'a, femei Telegrafiste si la oficiurile postali ca in Franci'a, Elveti'a, Austri'a etc. si de catu-va timpu si la noi si acesta, amu auditu pe multi chiar' dicandu, e o meseria ce convine femeii mai multu decatu barbatului, care ca mai forte aru trebui se caute si ocupatiuni mai potrivite cu constituti'a lui. Telegrafi'a e o ocupatiune sedentara si nu pre se acomodeza nici cu gusturile nici cu aspiratiunea la care trebuie se tinda unu barbatu; der' se ne intorcemu la subiectu: asta-di avemu femei medici, femei spitieri seau farmacisti, femei ampoiati la drumuri de feru ca d. e. in Belgi'a unde mai de-una-di printr'unu decretu suntu rezervate de-o cam data 20 de locuri de functionari la drumulu de feru pentru femei si locurile se dau prin concursu. Prin marirea sferii de activitate a femeii cresce si bun'a stare a societatii. Miscarea ce se face pretutindenii adi in privinti'a invetiamentulu femeii inainteza cu pasi gigantici. Se recunoște din ce in ce ca: „Femeia din dilele nostre nu este chiamata numai a conduce casa, rolulu seu a luat o mai mare importantia si acesta pentru-ca detoriile ce ea are de

implinitu ca fiica, ca soția, ca muma, s'au inmultitu pentru-ca societatea a intielesu trebuinti'a a o pregati prin studii mai forti si mai seriose a le implini cu demnitate.“ Tote tierile civilizate au recunoscutu insemnitatea ce are intr'o natiune o instructiune solida data femeii si cine a cetitu cu profunditate pe „Les femmes savantes“ ale Dascalului Comicialoru, a potutu vedea ca elu aci nu locuesce de catu in spoiala, in ignorantia poleita, in acelea ce sciindu doue trei buchi facu parada de ele cu ifos; de falsa invetiata, — nu de femeia adeveratu invetiata si modesta, — vorbesce Moliere. — Adi ca totu-de-a-un'a omenii cu bunu sementiu si in adeveru luminati au pusu pretiu pe femeii serioasa care 'si pune ambiti'a cu totulu intr'altu-cev'a de-catu in luxu si in vanitate. „Femeii'a instruita este corón'a barbatului seu,“ dice unu scriitoriu judiciosu. — „Talentele femeiloru au facutu multu mai multu pentru egalitate de-catu tote decretule adunariloru politice,“ dice Aimé Martin. „A luminá, a instrui, a perfectioná pe femeia ca si pe barbatu, pe natiune, ca si pe individuu, dice Du'a Staël, este minunatulu secretu pentru tote scopurile rationabile pentru tote relatiunile sociale si politice caror'a voimu se asiguramu unu fundamentu durabilu.“ Secolulu nostru care a intielesu problema maririi durabile a poporeloru, 'si face o onóre de-a indeplini cu succesu aceea ce au sustienutu scrietorii mari cari au luptatu pentru lumin'a si fericirea omenirii intregi. Adi tote tierile civilizate

suntu pentru liber'a instructiune a femeii cá si a barbatului; Universitatile le sunt deschisa si tóte facultatile le primescu. La Paris, la Berlinu la New-York, la Londr'a, la Milan, la Rom'a, Padu'a, Pavi'a, Pis'a, Bologni'a, la Petersburg, la Zurich, la Montpellier, la Neapoli, la Boston, Buxel la Haga, la Bucuresci sunt femeii studiindu la facultatile de medicina, de litere, de sciintie, de dreptu etc. chiar' femei cu copii gasescu tîmpu a se ocupá si de studii serióse; asia anulu trecut u a luat diploma de Doctoru in Medicina la Paris du'a Perré, femeia cu barbatu si cu patru copii; acést'a invederéza cá adi sozii luminati nu numai cá nu impedeza dér' chiar' favoriséza cultur'a spiritului si instructiunea cátu de intinsa a soçiloru loru. In Rusi'a unu ucazu imperialu alu lui Alexandru II. autorisá pe femeile medici a-si practicá profesiunea. In Angli'a, ne spunu diarele ce urmarescu mişcarile si reformele tîmpului, femeile cu diplome universitare potu fi eligibile cá „membri de convocatiune“ si au dreptulu a alege unu Deputatu care se reprezinte Univervitatea in camer'a comuneloru. Scol'a de medicina din Irland'a a alesu printre membrii sei si femei. In Oland'a femeile profesédia nu numai medicin'a ci si farmaci'a, dreptu ce le veni prin permisiunea acordata de Guvernu unei dre, alu carei tata farmacistu morindu, ea care fusese initiata de parintele seu in secretele Higiei si ale lui Esculapu, cerú si obtienú de la Guvernulu Olandesu dreptulu de-a exercitá meseri'a tatalui seu si de-aci inainte tóte femeile ce iéu diploma in farmacia in Oland'a potu se-o profesedie. Pretutindeni progresulu se-avénta cu pasi mari si in cea ce se atinge de femeia, nicairi inse cá in Americ'a nu se gasesce o mai mare affluentia de femei la studii inalte si éra-si nicairi cá aci nu e o mai mare libertate de alegere a cariereloru pentru femeia. Ací gasimu femei profesóre chiar' de licee si ocupáundu totu feliulu de functiuni inalte; asia gasimu pe-o Dr'a Baker, profesóra de limb'a Greca la colegiulu Limpson in Indianapolis, pe dn'a Gordon advocata la San-Francisco. — La curtea suprema din Ochio e unu judecatoriu femeia dr'a Agnes'a Scott. La Madros e numita de Guvernu o femeia Relatrice de meteorologia, Consulu alu Stateloru-Unite in Brasili'a e o femeia. Americ'a se póte mândri cu erudite cá dn'a Willard, fórte simpatica in tóta Americ'a si cunoscuta destulu prin „Istori'a-Uniunii“ si „Botanic'a“ s'a cu Mari'a Mitchel fórte savanta; cu poete distinsa cá Mistress Hove, Juli'a Wart, Marg, Fullen etc. cu prosatóre eminente cá Mistress Kirland, (pend. Mary Clavers) cá Miss Cat. M. Sedwich si altele; cu diariste distinsé cá Lucy Larcom etc. Mam'a lui Wasington si dn'a Stanton, tipu de mume eroice, suntu Americane. In Americ'a, dupa cumu vedemu, femeile au dreptu la tóte functiunile, ba inca multe state ale Uniunii le-au datu si dreptulu la votu. Acést'a cestiune a luat adí proportiuni fórte intinse in Angli'a, Franci'a, Itali'a, El-

veti'a. Barbati, eminenti cá Gladstone, Illingwort, Hugli Nasson si altii au promisú spriginulu loru femeiloru in camera cându se va desbata cestiunea. In Franci'a mai anii trecuti in Paris congresulu pentru drepturile femeiloru, opera a mai multoru spirite distinsé unde diferite Guverne trimisera cáte o femeia distinsa séu cáte unu barbatu spre a tratá cestiunea. Itali'a trimise pre dr'a A. M. Mozzoni, care cu inteligentia si eruditiune si represinta tiér'a in modu demnu. Americ'a trimise pe Tom'a Stauton; din Elveti'a fú M. Goeg. V. Hugo, St. Mill, Lern Richer, Duma, S. Moreli si alte somitati masculine au desvoltatu multa activitate in favórea congresului. La Paris anulu trecut du'a Leoni'a Rouza a obtierutu cá candidata a quartierului Bercy 57 voturi cari n'au fostu anulate precum se facea pâna-aci cu votulu datu vre-unei femei. In Itali'a mereu se facú mişcari in acestu sensu si dilele trecute Ministrulu Depretis presentá camerei unu proiectu de lege pentru drepturile femeiloru de-o cam data la alegerile comunali. — In Austri'a propria deja nu femeile acestu dreptu si diet'a Croatiei a decisu nu de multu cá femeile se póta fi alese membre in consiliile comunali. Mai ani trecuti s'a ivitu si in Camer'a nóstra cestiunea dreptului femeiloru la votulu comunalu.

(Va urmá.)

Eufrosina Homoricénu Stoeneacu.

ICÓNE.

— Schitia. —

Inca pucine óre mai eráu din veselulu carnevalu, apoi si elu cá tóte — aveá se piéra in negur'a trecutului.

In acestu anu, dilele lui fusera síru de serbari, — serile adeverate intreceri si triumfe. — Pe flori si lumina, musica si profumu tonáu regini, stapâniundu cu titlulu si robindu prin graçii o multíme, ce in tainice cochetari siopteau ori prémariáu numele si renumele loru regalu.

Din plinulu acestoru imbetatóre daruri, partea mai insemnata de asta-data fú a tinerei neveste cu obrazi trandafiri, ochi de copilu si surisu de angeru. Tamâiosulu omagiu fú nu numai a frumsetii, ci dupa cum dicea lumea: si a femeii modelu de soçia, mama si — unamista.

Si acum éra ea in gatéla splendida, dóra cea mai splendida din tóte cu care brilasa in acestu saisonu — si totusiu nu suridea. Mâni'a din anima si contragerea sprinceneloru i intunecá siagalnic'a espresia, cu care ademenea si pre cei mai impetriti barbati.

In préjm'a unei oglinde ocolite de lumini, neastemperulu o urtíá fórte; ér' capriciulu cu care 'si mastrá ameruntele podóbei, frângea rabdarea ori-carei alte fiin-

tie, afara de a palidei Domnisióre ce tremurându ingenuchiasè spre a prinde alte dantele, pe chivulu elegantului vestmentu.

Guriti'a stapânei nu oprí cu cârtirea, nici dupa-ce i scapara nisce cuvinte nu pré alese. — Domnisiór'a tacù, tacù si acum strângându-si buzele spre a nu-i reprosiá, cá nebun'a-i vanitate — si septemanile petrecute la acu, o scapara in sauetate. — Dorerea i-se puse in peptu — dar' cine e platitu nu are dreptulu a se vaierá.

Tacù dara, si facându tocmai impunsatur'a din urma, se audí o batatura in usia apoi cuvintele:

„Unu buchetu si-o inchinatiune!“

— Dela cine? eschiamà nevést'a cu o tinera năivitatie.

„Dela Dnulu procuroru!“ — fù respunsulu.

— Adaļu Dsióra! — disè ea cu urm'a unei mici desamagiri. E fatalu cându ascepti darulu dela unu poetu, si 'lu capeti dela unu prosaistu. Dar' totu atātu, se vedemu potrivește-se cu intregulu toaletei mele?

Si schimbata cá unu copilu 'si víri nasulu între albele camelii si ghiocci, smulgându cu chipu sburdatu violetii cârligei, ce stricáu efectului prin modesti'a loru.

Inca unu momentu, si umerii ei rotundi eráu sub entrea cu lehed'a, mân'a ei pe braçulu soçiiului pismuitu. — Ea plecà cá eroiu'a satósa de triumfe, făr' a se mai uitá inapoi, făr a mai invrednici pe Dsiór'a de unu — cuvântu.

Cându nu s'a mai audíu nici uveit'u'a trasurei, Dsiór'a se aplecà spre a aduná bieteles flori impraschiate pe covoru — flori sdrobite de capriciu omenescu!

In mic'a ei odaitia o fetitia desceptata din ântâiulu somnu i dîse: „Dsióra! mamiti'a s'a dusu?“

— S'a dusu copil'a mea — dar' dormi in pace preste puçinu va re'ntórce.....

„Bine! — inse la ce se duce totu ea — ér' dt'a nici cându?“

Guvernant'a tresari, si-a buna séma nu sciá cum se respunda micei incvirante, de nu se iveá figur'a bucataresei, ce inca cu unu balu voiá se incheie carnevalulu.

Remase dara singura.... singura in tóta casa. Erá serbare.... interesu, iluzia ori petrecere pentru toti — numai pentru ea nu; si óre de ce?!

Inmiscata, cu gândulu in trecutu 'si adusè aminte cá ea nu pricepusè a fi cá altele, adeca tinera sburdata — de si in sufletu pórtá o comóra de cele mai fragede sêmtiri. — Unu visu avù si ea; o iluzia creata nu din impresiuni momentanè, ci din o intielegere sufletésca ce face din reu bunu, din injositu nobilu....

Elu erá pictoru, ea femeia; elu căm nestatornicu cu mii de proiecte, ea harnica rivnitóre a faptui totu ce erá nobilu si onorificu.

O véra a fostu bucuri'a lui ai spune ei totu ce-i ocupa mintea; falnicele ideale a unui mai falnicu viitoriu. Ea nu 'lu stapâni cá multe, ci nisui alu intari la-o activitate, ce intrecù pre multi din colegii lui.

O véra a tienutu visulu, o véra si o iérna, apoi s'a gatatu — nu din voi'a lui,.... nu din a ei, ci a celoru ce-i invidiáu.

La dîlele ce au urmatu nu se mai gândi — eráu pustie, góle si fàra sóre. Cātu a traitu asia singura nu sciá. Dar' intemplantu i mai aduse la olalta, si între martori multi.

Ea se palf, elu se inchinà spre asi ascunde emotiunea. Situatiunea fù pentru ambii grea, inse elu sciá a se apropiá cá alta data, ér' ea i intinse stêng'a cá unui prietenu neuitatu. O clipa 'si statura in prejma; o clipa fàra martori.

„Se scí cá viu!“ — i siopti elu, si ea plecà cu raiulu in anima.

Cu nadejdea in barbatesculu seu cuvântu, asceptase multu... multu, pâna i se inlocui curat'a credintia, cu desamegirea — acestu elementu dușmanosu a femeiei consciintiose....

Cu ochii inchisi medità juu'a fiantia, si ar' fi meditatatu intrég'a nópte de nu simtia alipindu-se o façia calda de a ei, si nisce braçie cuprindiendu-o mêngaiosu.

Erá fetiti'a!

— „Dsióra eu plângu cu dt'a!“ siopti ea, si lacrímele loru se impreunara, cà-ci si un'a si alt'a se sciá — uitata.

Numai tardiu s'a alinatu dorulu, si numai tardiu dupa-ce guvernant'a 'si-pusè braçulu pe capatâi, adormi mic'a copilitia oftându din cându in cându dorerosu.

Pe intunereculu firmamentului incepusè a mji de diori, cându se întórse tiner'a Dómna dela balu.

Erá fericita.... pré fericita.

In nemarginitu-i triumfu, cu ochi sclipitiosi si surisu de imbatare nu cerea odichna, ci 'si doriá o fiantia carei se-si destainuésca succesele, invingerile si totu ce întêpinase.

Oh! si aveá multe.... multe cá o femeia frumósa, siagalnica si cu chipu de-a robí. — Rapise pe multi la asta inchiare de carnevalu, unu pictoru de renume se rogà de gratia a-o portretá.

Repede cá o silfa trecù in odai'a guvernantei — ei voiá a-si deschide anim'a, a se spovedi de tóte. — Dar' numai unu pasiu facù preste pragu, si ceriulu strelicitu se intunecà la iubitóreá privelisce.

Jalusa si racnitóre vrù se smêncésca guvernant'a de lângá fetiti'a ei — dar' ea i invocà mila pentru mic'a dormitóre.

„Dómna a oftatu multu dupa dt'a“ — disè ea incetu.

— Bine! bine! grigiesce se fi la tîmpu sculata.
Am lipsa de unu costumu istoricu — preste trei dile
amu se posezu unui pictoru! — asia respunse modelulu,
si esi.

EMILPA LUNGU.

Branu vitézulu.

I.

Sufia vîntulu printre frundie, si de ramu le deslipesc
Susu din ceriu regin'a noptei, preste munti se odichesc
Si prin aerulu tomnatecu trece-unu vaetu rîgusitu,
Viersu de omu ce din sclavie se descépta .. ostenitu.
Vuetu surdu resuna-'n tiéra, vîntu 'lu duce-'n larg'a lume,
„S'a sculatu din letargie, unu poporu de bravu renume!“
S'a sculatu repeta muntii, s'a sculatu suspina siesulu,
Si din munte, si din vale sunetu-'si incepe mersulu,
Si se duce se totu duce, cale lunga 'n drumulu seu
Pan' ce ajunge susu in ceriuri, la preabunulu Ddiu.

... Dómne! díce viersulu jalnicu — ce unu neamu intregu ros-
[tesce —

Suferitamu multe 'n lume, — suferinti'a ostenesce;
Ostenesc si omóra, candu e libera in sboru —
Indurare! indurare! Dómne dá-ne ajutoriu! — ...
Erá tómná, susu in ceriuri, printre nori plutea in taina,
Lun'a blânda si senina, imbracata 'n alba haina, —
Er' pre campuri in linisce, pasceau turme numerose,
Si pastorii 'ntinsi pre érba cântáu viersuri dureróse,
Viersuri care cá prinóse se inaltíáu spre ceriulu sântu
Cá se spuna suferinti'a omului de pre paméntu.

Susu Sioldane! gata-mi murgulu, cá-ci mi-e dora de vitejie
Agraiesc Branu vitézulu p'alu seu servu ce din pruncie
L'a urmatu in lupte grele cu curagiu si cu norocu
Preintre miile de dusimani, preintre glóntie si prin focu.
Er' iubita-i soçióra ce-o tiené de alb'a-i mana
Unu crinu albu, unu angeru dulce o romana cá o dína,
'Lu privea cu desmerdare, si cu-o nobila mândrie
I dícea: „dureea i mare — inse trebue se fie.“ —
... Cátu de dulce e morméntulu, cându doi soci se întélesc
Dup'o lunga despartíre si-'si spunu dorulu sufletescu. —
Dar' dureea ce cuprinde animele iubitóre,
La o trista despartíre e amara, — sdrobitóre,
Cá-ci ori câtu traimu in viétia, fericirea ne gasesce
Preparati, — pre cându dorerea totu la tîmpulu reu sosesc. —

Doi cai negrii iuti cá vîntulu batu paméntulu cu copit'a,
Si in asprulu vîntu alu tómnai 'si sburlesc in vînturi chic'a
Er' din nári arunca flacari si stranuta furiosi.
Cá-ci li-e doru de foculu luptei de dusmanii fiorosi. —
— „Remasu bunu dulce iubita! eu me ducu la batalia
Se-mi resbunu de nedreptate, se-mi scapu tiéra de robia.“
Díce Branu in liniscire si depune unu sarutu
Pre guriti'a-i rumeóra, — fericire d'unu minutu. —
Atunci lun'a 'si opresce, mersulu falnicu, liniscitu
Si pierduta, gánditóre, uita ceriulu fericitu,
Uita stelele pre bolta, uita sórele iubitu
Si admira cu nimire unu altu sóre pre paméntu ...

Marióra e frumósa de-o frumsétia rapitóre
Cu ochi negrii ce furatáu aloru focu din mândrulu sóre,
Cu sprencene arcuite cu talia subtireá
Ce de-a vîntului suflare, cu mii gratii se 'ndoea.
Unu peru negru cá ebenulu se jucá p'unu sínu de spuma
Si pareá o aparintia la lumin'a cea de luna
Ea rosiesce sub sémítirea sarutarei infocate
Si-a ei gene de-odata se sémitiescu inrouate,
Dóua lacrimi ardiatóre, curgu pe faci'a ei de nea
Vai! dorerea despartírei, erá mare erá grea.
— „Tu te duci?! — oh nu te duce mai remái, remái eu mine!
Cá-ci avemu se traimu inca díle blânde si senine!“
— A dísu dulcea Marióra inecata de suspine. —
Tu te duci?! dar' scí cá 'n urma, — lasi o soçiá iubitóre,
Lasi o anima infránta, — lasi o mama fiitóre!

De-i muri în focul luptei ce-o se face fiul tu?
 Ce-o se face a sa mama? Ce se face eu scumpul meu!
 Lasa dorul tu de lupta, de-si tiar'a-i atacata
 Voru fi alti voinici ca tene, ce voru sci ca se combata
 A dusimanului urgie."

— Destulu trebuie se fie!

"Spune-mi candu in a-t'a vietia mi-ai vorbitu astfelu Marie?
 Nu era-i nerabdatore ca se-ti vedi unu visu frumosu?
 Se vedi patri'a scapata din acestu jucu rusinosu? —
 Dar' durerea despartirei a invinsu in tene dorulu,
 Celu mai santu ce-si are'n ceriuri, inceputulu si isvorulu.
 A invinsu ca se renasca mai sublimu mai ardietoriu,
 Deci mai da-mi o sarutare, ca se-mi fie d'ajutoriu! —
 Tu-mi vorbesci de dile blande — dile dulci si fericite,
 Ce-am potē se ducem inca — p'astea plaiuri inlirate. —
 Inse este fericire in a sta cu man'a-n sinu
 Candu la ceriuri se inaltia alu poporului suspinu?
 Este ore fericire a privi cu nepasare
 Cum streinulu scalda'n sange p'ai tei frati fora-ndurare?
 Nu — amaru de totu Romanulu! ce in timpuri de urgie,
 Sta in rece nepasare langa bland'a lui soție,
 Preste sufletulu lui negru cerulu verse alui manie!.."

"Remasu bunu scumpa soție — dice apoi voiniculu Branu —
 Si-si incaleca murgutiulu dicundu vino! lui Sioldanu."

II.

Ei se duc si Mariora i privesce cu durere...
 Pana ce s'afunda'n zare pan' cei-perde din vedere.
 . . . — „Moi Sioldane! agraesce Branu vitezulu pre fetioru,
 M'am juratu se lupta ca dice si se esu triumfatoriu,
 Si simtiescu la inimiora, unu doru mare si nestinsu
 Doru de santa resbunare ce in sinu-mi s'a aprinsu."
 Astfelu dice Branu vitezulu si apoi gandurile 'lu prindu
 . . . Elu se duce in'ainte frulu murgului lasandu.
 Si candu dulcea aurora se arata 'n resaritu,
 Pe-o colina elu se-opresce si se uita linisicitu
 Pana'n fundu, in fundu de zare unde ochiu-i a 'ntalnitu,
 Loculu care 'n liniscire ilu tinea dusimanu cumplitu.
 Branu vitezulu se incrunta, ochii lui varsa scantei
 Si-apoi striga cu tarie: „Alelei pagani misiei
 Multu mi-e doru de vitejie si de sange dusimanescu
 Si-alu meu doru e santu si mare ca-ci e dorulu stramosiescu."

Apoi sufla cu putere in unu cornu preste campie,
 Si de-odata-o lume 'ntrega se pareca ca reinvie
 Ca-ci prin cetia 'ndepartare se ivea unu negru noru
 Cete brave si voinice alu romaniloru poporu.
 Branu privesce josu in vale cu o nobila mandrie,
 Si-apoi striga cu putere, „O! tu dulce Romanie!
 Cine dice ca in senu-ti, vitejia s'a pierdutu?
 Si ca sabia romana in uitare a ruginitu?
 Cine dice ca tu astadi nu mai ai fi ca-'n trecutu?
 Cine dice ca marirea a apusu si disparutu?
 Vie, vie si priveasca cum alerga de cu doru
 Fii tei condusi in lupta de alu patriei amoru"
 — Se traiasca Branu vitezulu! se traiesca dulcea tiara!
 Se aude-unu viersu puternicu, scosu din pepturi de arama,
 Piepturi late ce in lupta si-au probatu alora tarie
 Pentru drepturi pentru lege pentru scump'a Romanie.

Fortuni grele se redica prin vezduhu si clocotescu,
 Mările in negre valuri, de munti falnici se isbescu —
 Sorele se-nbraca-n doliu, fulgeri lungi in aeru sboru,
 Lupulu urla codrulu geme, de unu glasu asurditoriu,
 Er' in siesurile tiei se redica-unu noru de sange . . .
 Intre doi dusimani puternici, lupta orba se incinge . . .

Sciti cum fulgerulu petrunde? sciti cum trasnetu-'n manie
 Codrii, stanci si munti sdobesce . . .

Astfelu Branu cu vitejie,
 Ca geniulu resbunarii, printre dusimani mandru pare,
 Lasandu riuri lungi de sange si strigari de desperare.
 Man'a-i drepta cu tarie tienea palosiu-i betranu.
 Invetiatu cu sange negru si cu carne de paganu,
 Er' in steng'a invertesce sabia ce-a moscenitu
 Dela dulcele seu tata ce cu ea-'n mana-a moritu.
 Indreptulu lui cadavre inainte pleni de spaima,
 Fugu dusimani cu-nfiorare, rostindu numele-i in taina.
 Er' elu trece luptandu ageru printre ziduri de dusimani
 Animandu la vitejie pre voinicii de Romani. —

... Sboru suspinele la ceriuri; erb'a câmpului dispăre,
Sub unu statu de sânge negru, si cuprinsu de-nfiorare
Pare ceriulu... că-ci in rosii purpuriu se învelesce. —
Si unu glaslu, resuna jalnicu: „Branu voiniculu nu mai este!”

Lupt'a incepe l'ast'a vest'a mai cu focu mai cu tarie
Că-ci nu piere-asia de iute romanesc'a vitejie.
„Nu mai este” d'icu Romanii, si noi inca mai traimu?!
Au se nu scimu noi in lupta pre vitézu se urmarimu?
„Se morimu cu toti că d'ensulu” d'icu si-n dusimani d'au navala
... Er' dusimani plini de spaima parasescu vechi'a loru fala
Si se duc lașându in urma pe-ai loru frati ciuntiti de vii
Ce amblân in retacire pe-ale tiei dragi câmpii.

III.

Sub o stanca parasa, dusimanimea se asiéda,
Si-aloru duce privindu óstea din adéncu se infioréza,
Că-ci pre câmpurile tiei ai remasu mai multe mii,
Sub securi fulgeratóre d'ale dalbei vitejii. —
Dar' de-odata faci'a-i trista, pe incetu se luminéza:
Si-alui ochiu plinu de manie, in spre stânca se'ndreptéza:
— „Vedeti vérfulu stânței negre?! faceti loculu de osénda
Radicati furci la 'naltíme, pentru-o grósnica i-bénda
Si aduceți înainte pre cei prinsii că se-i privescu...”
... Resoluti si pleni de fala, prinsonerii se ivescu. —
In-ainte cu mândrie trece Branu ce dându navala,
A fostu prinsu, — apoi urméza mii din cét'a triumfala,
Si se-asiéda in-aintea ducelui resbunatoriu
Ce privindu pre Branu i dice cu unu tonu pe'rundiatoriu:
— „Tu esci Branu? ce atât'a spaima însulfái traindu in lume
Tu esci fal'a Romaniei, tu esci Branu vitézulu spune?!”
— „Eu sum Branu, e dreptu, dar' nu sum fal'a tiei Romanesci
Eu sum numai fiulu tiei, ce atât'u de multu uresci, —
Fal'a tiei e poporul, e acelu voinicu poporu.
Ce-a ingrasiatu cu scumpu-i sange moscenitulu seu ogoru
Ce-a trecut prîn mii de lupte la-ându éra si moscenire,
Fiiloru o tiéra mândra, spre pastrare si iubire...”
Piara dar' antâiu poporul, dice ducele 'n manie,
Si arunca preste cét'a, o privire de urgie, —
Apoi unulu câte unulu pentru tiéra se jertfescu,
Dar' nici unulu nu se plânge — din poporul romanescu
Fie-care móre vesel, fie-care sci se móra
Pentru sant'a libertate, pentru scump'a tierisióra.
... A remasu singuru vitézulu Branu si servulu lui Sioldanu
— „Vin' Sioldane me saruta dice bravulu capitanu
Vin' că-ci mórtea ne-mpreuna nu mai suntemu servu si domnu
Ci toti fii a unei patrii desceptata din lungu somnu.”
Apoi pune p'alui frunte unu sarutu dulce fratiescu
Si Sioldanu pre stânca sue cu doru sântu si romanescu.

— „O! tu dulce Marióra de-asiu poté se-ti punu pre frunte
O sublima sarutare de adio pre díle multe
Asiu mori in fericire” dice falniculu vitézu,
Si o lacrima se scurge pre frumosulu seu obrazu.
„Dar' nu potu decátu in taina se-ti trimitu o lacrimióra
Ce-a esítu din alu meu sufletu, ce-a esítu din animióra,
Este prim'a ce-n viétia a versatu-o ochiulu meu,
Si esprima fericirea si dorerea ce-o sémtu cu...”
— „Ce tu plângi te temi de mórte? tu vitézu alu Romaniei
Unde-i vechi'a-ti energia? unde-i fal'a vitejiei?
Tu suspuni in faci'a mortei, nu esti demnu de-alu teu neamu
Agraesce dusmanimea cu dispretiu pe capitanu...”
... „A-ti vedíutu leu in turbare? a-ti vedíutu tigru in manie
Cum se inaltia se repede spre-a s'a préda si-o sfasie?
L'ati vedíutu?! dar' neci-odata o manie mai cumplita
N'a-ti vedíutu că-acea care preste faci'a 'ngalbinita
Alui Branu trecu atunci'a, că unu fulgeru luminosa...
Si eroulu érá falnicu, mândru nobilu si frumosu. —
— „Eu se tremuru in-aintea mórtei care me ascépta?
Eu se plângu cându moriu cu fala pentru cau'a mea drépta?
Dar' vedíuta ti vre-odata pre Romanu neliniscitu?
In-aintea mortiei s'ale pentru tiéra ce-a iubitú?...
... „Voi dusimani nu sciti dorerea ce consuma pieptulu meu,”...
Atunci éta că respunde unu glaslu dulce... „o sciu eu”
Branu se-ntórce, ... o minune!... e aevea seu e visu?
Seau dein ceriu descins'au-dóra pre pamentu unu paradisu?
Elu privesce, — nu se-nerede si tresare-n visulu seu,
Inse glasulu Mariórei i sioptesce: „Scumpulu meu!”
In o dulce 'n braciosiare ei se strengu si se sarutu,

O intréga vecinicie-i fericirea de-unu minutu...
O ceréscă fericire preste feciele loru sbóra...
Cându dein culmea fericirii Branu privirea s'a scobóra
Preste neagr'a dusimanime si le díce liniscitu:
„Voi se moriu! si omu că mene n'a fostu altulu fericitu!”
Căci o viétia de inbire o-ncununu cu mórtea mea,
Pent'o tiéra ce-nslavie crude chinuri suferca,
Si strengandu inca ódata pe-alu seu senu in dulce doru,
Pre inbit'a-i Marióra — o saruta cu amoru. —
Si-apoi éta cadu de-odata la petiorulu celu de stanca,
Si-aloru ochi se-nchidu in nóptea cea eterna si adéncă...

Atunci susu dein vérfulu stânței, striga viersulu lui Sioldanu:
„Am scíutu că-n furci nu móre, nece candu vitézulu Branu!”
Căci eroiloru, dein ceriuri Domnulu sântu le-au hotaritu,
Mórte vradnica de densii... si apoi cade-nadusitu.

Cându pre nori lun'a se culca, in nopti dulci incanta'órie,
Se aude-unu glaslu sub stânca, viersu de omu ce-n chinuri móre
Este glasulu plinu de jale a voiniculu Sioldanu:
„Am scíutu că-n furci nu móre nece candu vitézulu Branu!”
GEORGIU SIMU.

TESAURULU DE LA PETRÓS'A

seau

„CLOSC'A CU PUII EI DE AURU.”

— Studiú archeologicu. —
(Urmare.)

Tav'a diu tesaurulu dela Petró's'a are mare asemé-
nare in dispositia cu vasele aflute in Gross-Szeut-Miklos
din comitatulu Torontalu din Temisióra. Pe vasele ace-
stea gasimu pe lângă o combinatia ciudata de pasere si
si patru pedu representarea faunei palustre din Meotida,
ca pe barza si brósca. Originea acestoru vase ni indica
inscriptiunea cea runica-anglo-saxona, ce se afla pre un'a
din ele, cum si in faciésiarea vênatoriloru acoperiti cu zale
de feru calare pe patru pedu fabulósa cu aripi de pasere
ca capu de omu incoronatu.¹⁾ Pe ast'feliiu de ómeni
ferecati vedemu si in bassorelievurile de pre colum'a
lui Traianu, cari se batu in partea Daciloru cu Romani.
Ei paru a fi Sarmati, cari dupa Tacitus hist. I. 79. si
T. Livius XXXVII. 40. se luptáu in resbóe cu zale de
feru. Si intru adeveru gasimu pe picturile murali ale
unei bolte funerare de sub muntele Mikridat la Kerçi,
antica Panticapea, calareti si pedestrasi ferecati cu zale
si inarmati cu sulitie si incofati cu caciule ascutite.²⁾
Pe stâncile Pteriei se afla pe lângă unu sióimu cu 2
capete alaturea cu o femeia frumósă unu barbatu, cu
portulu si armatur'a Saciloru, cari 'su Sciti Amirgiani.³⁾
Éra pe o hidra de argintu, aflata la 1863 la Nicopole
in Rusi'a meridionala se vedu nisce figuri, cari prindu
cu arcanulu si invétia la calari pre regii lor; ei nu di-
fera intru multu de mujiki din Ucrain'a de astadi si
Cherson.⁴⁾ Pre unu anticu aflatu la „Stavit'a Migulius-
kaia” se gasesce o inscriptia gréca cu forme din secu-
lulu întâilei, in care ni provine că fauraru unu: „Xi-
vanokoutaroulas,”⁵⁾ care dupa lungimea numelui nu-i de
locu goticu seu grecescu.

1) Odobescu, l. c. f. 302—303.

2) Stasoff, Chambre sépulcrale avec fresques, découverte en 1872 près de Kertsch in Compte-Rendu de la Commission archeologique pour l'année 1872. SS. Petesburg.

3) Odobescu, ib. f. 252.

4) L. Stephani, Erklärung einiger im Jahre 1863. im südlichen Rußland gefundenen Gegenstände, Atlas, pl. I. II. si III. — Odobescu, ib. f. 301—302.

5) Odobescu, op. cit. f. 307.

Icôn'a ce amu vediutu-o susu pe obiectele din Scitia, reprezenta pre Venusa scitica — persana Anaitis seau Nanae, alu carii cultu erá respanditu prin tóta Sciti'a, Persi'a.¹⁾ Siri'a si tóta Armeni'a, unde se numia ea Anahid.²⁾ Dupa asta dieitia scitica s'a numitu riulu si cetatea Tanais, Dou de astadi in Rusi'a, in a carui a ropiere s'a aflatu la a. 1863. cunun'a dela Novo-Cerkask cu efigi'a Venusei Anaitis.³⁾ Regele Mithridate numi dupa dins'a unu locusioru Tanaitis. Acestei Venuse scitice eráu consacratu animale, paseri si plante, cari se variáu dupa localitati, cá purtatóre de germeii productiunii si simbolisari ale odoriloru sêmtiali. Intre aceste animale gasimu pre reui, lei si leóice, cá la cunun'a dela Novo-Cerkask, cum si pre unu amulet aflatu in Persi'a, unde Venusa Anaitis stá in picioere pe o leóica armata cu faretra,⁴⁾ — apoi tauri, vaci, cari pasiáu in luncile Eufratului, boi, cerbi, si capra selbatica de soiulu caucasicu si sibericu, cari se reprezenta au culcati au saltându voiosi incruceisîndu-se s'au lînga pomulu vietii numitu hom, Aristotolochi'a si matragun'a, cari plante se afláu in preajm'a Venusei Anaitis.⁵⁾ Dintre paseri î-i eráu consacrate: prepelitiele, paunii, porumbii, vulturii, siomii, dupa cum î-i aflâmu la cunun'a din Novo-Cerkask, la tesaurulu dela Petrós'a, la Kerçi si stêncile Ptericii, si acirele. Siomii eráu emblem'a puterii si vitejiei, si de ace'a mai alesu iubiti de Venus Anaitis. Pe o cana de argintu (numita aenochoe) aflata in secolulu trecutulu in guberni'a Permu din Rusi'a aflâmu pre Venus Anaitis sub o bolta rotunda ornata cu unu siru de pasarele, porumbi, prepelitie, care tiène pe mân'a-i drépta unu siomiu cu ciocu cocârjitu, adapându-lu „din neseatulu ei isvoru, spre a-lu îndemnâ se veghiedie fâra pregetu la rodirea si repaosulu intregiei naturi.“⁶⁾ Acestei aenochoe sémene in totulu si aenochoea dela tesaurulu dela Petrós'a.

Acésta Venusa portá, dupa cum ne spune Lucian in „de Dea Syri'a“ 32. in templulu Elymaidei vestminte de auru acoperite cu petre scumpe albe, verdiie, porfire, éra pe capu unu turnu incinsu de unu cercu cu radie, pe care se vedeá o pétra numita lychnis (rubinu seau granatu), care stralucia nóptea cá si diu'a, cá si o candelá. Pe can'a susu numita din guberni'a Permu din Rusi'a e reprezentata ea cá o gratiósá juna femee, stându in picioere si abia acoperita cu unu velu stravedietoriu si semenatu cu stele, ce-i incungiurá corpulu golu; pârulu ei resfiratu in inele erá incinsu cu unu nimbu de stele, din care atêrnáu acele 2 capete ale legaturii sante numite costi; lînga dins'a se afla o multíme de copii seau genii mici fâra aripi.⁷⁾ Pe o amuleta o aflâmu imbracata intr'o splendida candys, stându in picioere pe o leóica si armata cu faretra, arcuri, sageti, avêndu pe capu o mitra instelata si incoronata.⁸⁾ Éra pe cunun'a de la Novo-Cerkask se vede la puntulu centralu alu fasiei concifului intr'unu cameu de ametistu capulu ei, lucratu cu o maiestria deseversita. „Pleopele“ ei „su cam lasate in josu la cód'a ochiloru, buzele-i

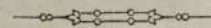
zimbítóre si carnósá, postur'a-i lenósá si provocátóre dau figurei o invederata espresia de voluptisu sensualismu.“¹⁾ „Bustulu, din care ea resare, sapatu fiindu in auru, prezenta nascerea sinului infasiuratu intr'unu chytoru seau tunica inalta, din care esu goli numai umerii si crampeiele picioeriloru.“ „Pârulu se redica dupa temple mai susu de urechi in forma de corimb, spre a recadé pe umeri infasiuratu in cordelele seau tiopii.“²⁾ In prejm'a ei se afla plant'a fermecatóre de astadi matragun'a.

Ast'a-i Venus'a seau dieiti'a Anaitis, alu carii cultu a produsu o orfeuraria atátu de desvoltata in latifundiele Scitiei, care pâna in dilele nóstre remâne neintrecuta si ale carei motive le aflâmu mai cá pre ori-ce obiectu alu orfeurariei moderne. Orfeurari'a scitica se numesce cea ingradita, orfévererie cloisonée. Procedarile, típurile si ideile estetice le adópta orfeurari'a scitica parte dela Persi, parte de la Greci, cu cari steteáu Scitii in relatii continue. „Este in aceste obiecte“ ale orfeurariei scitice, díce dl. A. J. Odobescu in Cunun'a de la Novo-Cerkask, f. 273, unu ce strainu si confusu, unu ce fantasticu si ferosu, unu ce esuberante de sumptuósá selbatacia, cá si imaginatiunea intunecata a unoru popóra dedate numai cu crudimile resboiului si ale predarii.“ Animalele acestea ne transpórta in regiunile Asiei centrali, ne aréta o fauna si o arta fâra sémene pâna acum'a printre productele cunoscute ale industriiloru anticuitatii.“

Siomii, lebede, porumbii ect. de pe obiectele scitice nu formédia decoratiunea loru, ci ele ni-se infaciósia cá simboluri ale unei idei religióse pagane existente in Sciti'a, cari steteau in servitiulu dieitiei placute si frumósá Anaitis. De aceea procedarile cele ornamentale si postur'a cea magistrala a paseriloru pe obiectele scitice si la tesaurulu de la Petrós'a.

O reminiscentia de ast'a aflâmu si in cultulu tragicu-dacicu. Pe o sculptura greca din Coloe in Frigi'a aflâmu pe dieulu Zabatus caracterisatu cá vulturu pe unu calu, pe cându dieulu Menu cu caciul'a frigica conduce carulu,³⁾

(Va urmá.)

In albumulu sociei mele...

(La diu'a ei onomastica.)

Cá flórei matinale
In dalb'a di de maiu
Suridetí fericirea
Pe alu vietii plaiu...

Amórea de natiune,
Credinti'a 'n Ddieu —
Aceste flori iubite
Ornedie sinulu teu.

Ér' candu p'a vietii cale
Perigrinandu vei dá
De Scile si Charibde
Nici candu nu desperá.

Ci mergi numai 'nainte
Sperandu in Ddieu
Modelu de fapte bune
Fiindu sexului teu.

Semlacu, 1883.

FLORIANU SELAGIANU.

¹⁾ Felix Lajard, Recherches sur le culte, les symboles, les attributs de Venus en Orient et en Occident, Paris 1837.

²⁾ Strabo, XI. XIV. 16.

³⁾ Odobescu, op. cit. f. 231. nota 1.

⁴⁾ Odobescu, op. cit. f. 237.

⁵⁾ F. Lajard, op. cit. pl. LIX.

⁶⁾ Odobescu, l. c. f. 248.

⁷⁾ Idem ibidem, l. c. f. 247.

⁸⁾ Idem ibidem, l. c. f. 237.

¹⁾ Idem ibidem, l. c. f. 209. — ²⁾ Idem ibidem, l. c. f. 210.
³⁾ Vagener, Acad. roy. de Belgique, Memoires des savants étrangers, t. XXX.

Micele spalatórie.

PADUREA MISERIEI.

Intr'o séra rece de iérna, unu teneru erá in fa-
ça'a unei paduri a carei vedere numai bagá frica in
vine.

Nu se vedeá decátu copaci inalti cu scórtia in-
galbinita si cu cracile fára frundie, tufe gróse la aca-
roru radacini cresceáu spini, poteci anguste si intorto-
chiate, pe unde te loveái de bolovani, si care se desfa-
ceáu ici pentru cá se se lege mai incolo, intocmai cá
firele unei retiele si maracini.

Tenerulu nostru amblá iute; erá fórté cufundatu
in gânduri, pentru-cá nu bagá de séma cá cu cátu se
infunda mai multu in padure, copacii eráu mai aprópe
unii de altii si potecile se rareáu.

Si se totu duce inainte.

Odata inse desnadajdutiu de a mai poté esi din
labirintulu ace'l'a, se trânti pe paméntu sdrobotu de os-
tenéla.

Stete multa vreme in loculu acest'a, pentru-cá mem-
brele-i inghetiasé de frigu, ostené'l'a de multulu umbletu
i-i taiase poterile si nu mai poteá de fóme.

De-odata, durerea 'lu facú se tipe si típetulu lui
resuná departe.

Redicá capulu: trei femei stáu in façi'a lui, fára
cá se le fi vediatu ori se le fi audítu venindu.

Tresari: câte trele femei se uitáu tienta in ochii lui.

* * *

Un'a erá imbracata cu rochie lunga de postavu
de firu de auru, si incinsa cu o cingátóre a carei ca-
tarama de diamante stralucíá cu o lumina fosfórescenta;
portá si o sabie.

Cea de a dóu'a unu halatu negru si o cingátória
rosie.

Cea de a trei'a aveá o tunica de pânza albastra
si o cingátória de piele; in mâna tieneá o maciua pe
care se sprigineá.

— Ce faci aci? dísera intr'unu glasu câte trele.

— Suntu in agoni'a mortii, fie-ve mila de mine —
rupsuné tenerulu.

— Ce vrei? 'lu mai întrebara.

— Se esu mai iute din padurea acest'a blastemata.

— Alege dar' dintre noi pre cine vrei tu se te
duca, pentru-cá numai de o calauza ai trebuintia si tu
trebuie se o alegi.

Tenerulu se uita la tóte care acceptáu in tacere
se véda pe cine are se aléga elu; si elu pusé ochii pe
cea care erá imbracata cu rochia de postavu de auru
pentru-cá cataram'a aruncá focuri cari lumináu prin
pregiuru.

Pre tine te alegu díse elu.

Atunci unu zimbetu ciudatu trecú pe buzele reci
ale necunoscutei si intinsé tenerului mân'a, pe cându
celelalte dóue tovarasie pierira cá o naluca.

Tenerulu, mutu de gróza, luá de mâna pe calauza
si pornira.

* * *

Oh! grósnicu fugíáu amendoi, copacii fugíáu ina-
poi'a loru, si sgomotulu pasiloru loru resunáu neconte-
nitu; cu tóte acestea, preste unu césu, eráu totu in
padure.

— Oh! ce obositu suntu! murmurá tenerulu oprin-
du-se intr'o respântie unde se incrucisiáu mai multe
drumuri.

— Drumulu este lungu inca, si petiórele ne suntu
prea slabe cá se ne duca pâna la capetu; dar', acum in-
data trebuie se tréca unu caletoriu calare. Ia sabi'a
acést'a; cum 'lu vei vedé aprópe de tine, se i-o infigi
in anima si sei iei calulu pe care vomu incalecá améndoi.

— Grozavie! Dar' cine esti tu care me sfatuesci
se omoru?

— Suntu *Crim'a*, response necunoscut'a.

— Fugi! fugi! díse tenerulu cadiendu cu faci'a la
paméntu.

Lânga dânsulu se audí unu rîsu diavolescu si te-
nerulu remasé singuru.

Nu stete multa ast'feliu: cându se sculá vediú
inainte-i pe celelalte dóue.

* * *

— Ce faci? 'lu întrebara.

— Me luptu cu mórtea, response tenerulu: fie-ve
mila de mine!

— Ce vrei?

— Se esu mai iute din padurea acest'a blastemata.

— Alege pe un'a din noi, care se te duca, pen-
tru-cá numai o calauza 'ti trebuie.

Si tenerulu se uita la améndóne si alese pe cea
cu rochia négra si cu cingátóre rosie.

— Pe tine te alegu! i-i díse.

Atunci necunoscut'a, fára se mai díca o vorba,
zimbí numai si intinse mân'a tenerului si pornira.

* * *

Amblara unu césu si ajunsera pe marginea unei
prapastie de unde esiáu típete si suspine.

— Oh! ce obositu suntu! murmura tenerulu oprin-
du-se.

— Drumulu e lungu si petiórele nóstre suntu cam
slabe cá se ne duca pâna la capetu! de ace'a te-amu
adusu aci, cá se-ti dáu singurululu midilocu de a esi din
padurea ast'a; in fundulu prapastiei acesti'a este mór-
tea care scapa de ori-ce chinuri si suferintie.

— Grozavie! dar' cine esti tu de me sfatuesci ast'-
feliu.

— Eu suntu *Desnadesdea*, response necunoscut'a.

— Fugi, de lânga mine! fugi! díse tenerulu ca-
diéndu cu faci'a la paméntu.

Cându se sculá, vediú inainte pe cea de a trei'a
femeia.

* * *

Tenerulu nostru aducéndu-si aminte cum le chiama
pe celelalte dóue, vrú se fuga, inse necunoscut'a 'lu oprí.

— Vino cu mine drumulu este inca lungu, inse
Domnedieu ajuta pe celu ce suferé.

Tenerulu se uita la dâns'a si intinsé mân'a.

Inse necunoscut'a nu-lu luá de mâna ci merse in-
cetu inainte; cu ajutoriulu maciucii 'si facú drumu nou
prin padure doborindu copacii carii le taiáu drumulu,
pe urma díse tenerului:

— Ea pe umeri unu copaciu de acest'a.

Tenerulu o asculta; desí erá ruptu de ostenitu,
inse mai cá nu sémfí cá erá greu copaciu. Necunos-

eut'a ajunsè la urm'a urmii impreuna cu tenerulu in marginea padurii: in faci'a loru se intindea o câmpie mare in midiloculu carei'a erá unu castelu.

Atunci necunoscut'a dîse tenerului:

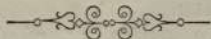
— Padurea prin care ai trecut se chiama padurea Misericiei. Adu-ti aminte de dîns'a, si acum'a pune josu povara.

Tenerulu arunca josu copaciulu din spinare, inse, cadiîndu copaciulu se prefacî într'unu fisicu lungu de bani de aur.

— Cine esti tu care m'ai sfatuitu asia bine? intrebà tenerulu in culmea mirarii...

— Eu sum *Munc'a*, respunse necunoscut'a.

T.

DESPRE CASATORIA.

— Observatiuni satirice. —

(Fine.)

Soçiulu trebuie se fie ast'feliu:

In fie-care dî trebuie se mérga cu soçi'a s'a la preumblare, si se n'aiba téma de magazii de moda. Totu-de-a-un'a se aiba la sene-si pung'a s'a, si se nu dica nici odata cà o-a uitatu acasa. Se nu considere sub demnitatea s'a, a purtá unu pachetu alu soçiei s'ale; bá elu trebuie chiar' urcându-se într'o birje se tîe copilulu celu micu.

Cându plóua elu trebuie se mérga inainte pentru a deschide usi'a, si déca trasur'a e plina atunci elu se se urce pe capra lînga viziteu. Nóptea sè se scóle pentru a leganá copilulu, ori a vedé cine au trasu clopotielulu la pórtá. Elu trebuie se permita cá sócr'a se locuésca in casa fiindu curtisanu cu ea. La mésa elu trebuie se fia multiemitu cu bucatele ce se aducu pe mésa; sup'a pentru elu nici odata afumata seuu prea sarata, si cafeu'a nici-odata prea slaba. Elu crede in slabele nerve ale soçiei, si se induiosiéza la vederea unei lacrimi a ei. Déca femeia lui e suparata, atuncea elu o inveseleste prin un'a rochia nóua; déca i-se ureste ei, atuncea elu i-i procura óre-care distractiune. Déca la o sindrofia se jóca cãrti si ea pierde elu are a platí, ér' cea ce câsciga elu se dee soçiei s'ale. Hainele lui nici odata se nu miróse a fumu de tutunu, — se respecteze perdelele cele albe din casa, si se fumeze numai afara din casa. La mésa transiéza elu friptur'a, si nu-si iea lui cea mai buna bucatá. Se fereste a desvaluí intuneculu chronologicu in privinti'a vrêstei soçiei sale, si lasa comand'a peste servi soçiei sale, ér' in cuhna nu calca nici odata, Elu vine de vreme acasa, si nu tiène o cheia separata la pórtá. In fie-care anu inchiriaza o locuinta de véra. Elu platescé cheltuielile casei fãrà murmura, si e orbu faci'a cu diversele cheltuieli a soçiei. Elu in totu-de-a-un'a e bunu, si plinu de amóru, serbéza cu regularitate aniversarea casatoriei sale, nu se plînge nici odata, cându trebuie se ascepte cá se se pue masa, elu prepara singuru, cafeau'a déca soçi'a s'a nu s'a sculatu inca, — si permite acesteia a merge la baluri remanêndu dînsulu acasa.

Elu indeplineste tóte vointiele ei, plateste tóte socoteliile si la mórtea ei, elu plînge cá unu — copilu.

Barbatii suntu cá si unele cãrti, cu dóua editiuni; un'a fina pentru lume, si un'a mai prósta pentru soçi'a loru.

Éta cum se plînge unu soçiú nenorocitu, advocatulu Eduard Seval (asupr'a vietiei sale conjugale.) Cine ar' fi crediutu, cà casatori'a mea va fi atátu de nenorocita!

Ah! ce amóru infocatu la inceputu. Mirés'a mea mi faceá poesii prin care dicea cà eu i-sum lumea intréga. In sênlulu ei se aprinsesè unu focu pentru mine, care durá vecinicu — pana a dóu'a dî dupa nunta. Pe urma suflarea sburdaciunei 'lu stînsè de-odata. Pe semenii ei, ea i-i detesta; pentru a imitá pe cei mai bogati si astfeliu ea risipi Cód'a rochiei s'ale trebuiá se i-o tîe cineva; ea cerú sei iáu trasura si cai, dicîndu-mi cà alti advocati ce au unu venitu anualu de 1000 galb. au trasura. Ea necontentitu 'mi repetá cà unu advocatu ce tiene la reputatiunea s'a, trebuie se manifesteze prin splendórea soçiei sale. Ea vindeá o multime de haine care eráu inca fórté bune, pentru a-si face unu patu cu perdele cu flori de aur. In societati ea jucá cãrti, incepêndu cu unu modestu piquetu dar' mai pre urma se aruncá asupr'a ghiurdumului pâna nóptea târdiu.

Banii ce ea luá sar'a in buzunariu, nu-i mai aducea acasa, dér' in schimbu veniá cu o rea dispusetiune care trebuiá eu si servii nostrii se o induramu.

Pentru a poté sustiené lucsululu si joculu de cãrti, ea facea in menagiu economiile cele mai mari. Adese-ori erám silitu se me culcu flamêndu, séu se me furisiezú la vre-unu amicu spre a mîncá acolo cá se me potu saturá. Dér' cu tóte aceste ea necontentitu cerú de la mine cá se lucrezu spre a câscigá mai multi bani. Nici odata nu avui fericirea de a poté poftí unu amicu la masa; cà si soçi'a mea precum si faci'a de masa eráu fórté scárnave, ér' la masa se serveá mîncare pe care nici unu câne macaru ar' fi atinsu-o.

Cu tóte aceste într'o dî am gasitu într'unu caltiunu peste 1500 franci ascunsi ce ea a economisatu. Déca trimiteamu o sluga la hala se cumpere carne atuncea ea faceá tóte chipurile cá mîncarea ce faceá din ea se se strice. In dóue rënduri s'au intemplatu in cas'a mea furaturi. Madam'a acusa servii; acesti'a inse dovedira cà insusi dómu'a au vendutu lucrurile pentru a capetá bani.

Mai erá si gelósa; ea nu voiá cá eu se amu o odaia separata, cà-ci 'mi dicea cà eu o voiescu acést'a séu din caus'a de meprisare, seu cá se potu comite desfranari.

Tóte femeile, de eráu june, frumóse seuu betráne si urite o faceáu se me neliniscésca. Ea nu suferea cá se vie la mine vre-o clientela, dar' déca se furisíá un'a din intemplare, atuncea ea pretecestá feliu de feliu de motive si intrá in cabinetulu meu de o ascultá; adese-ori mergea pe la vecini si provocá scandaluri. Ovidu compara cu multa dreptate gelosi'a femeii cu furia unui animalu selbaticu. In zadaru me opuneamu cu blândeția si intieleptiune, cu câtu ea devení mai betrána, cu atátu se facé mai turbata. Dupa o suferintia de diece ani me decisei a-i luá cãrm'a casei din mâna spre a conduce singuru economi'a seuu a-o concede unei bucatarese. Acum devení ea in tóta poterea cuvêntului nebuna, decidiendu pierderea mea. Ea me calomniá in publicu in modulu celu mai infamu; ér' acasa intórse tóte in susu. Erám silitu se mînâncu singuru, servii me preveneáu se nu mînâncu si se nu béu nimica ce 'mi da-dea ea; ast'feliu cà erám silitu se punu pe cineva care se nu o lase se se apropiá de vatr'a unde se faceáu bu-

cate. Acum de-odata începù a se îmbracă cá o calica, nu punea nemicu pe capu decâtu o urita si scârnava boneta de lâna. Pe servitori i-i nacajea pâna la mórte, le preserá nasipu si cenusia prin mâncarea loru, cá se nu póta mânca.

In zadaru ea incerca a me iritá! eu me inchideamu in odaia mea cá se amu liniste. Atunci ea începù a bate cu pumnii si cu picioarele in usi'a mea pâna-ce strică zarulu cu care ocaziune 'si julf pumnii si genunchii. Indata dupa acést'a ea alérga pe la vecini, ar-tându-le vênâtaile ce si-a facutu ea ins'asi si dicându cá eu am maltratatu-o. Pe judecatoriu i-i assédia ne-contentitu jaluindu-se loru cá o lasu se móra de fóme. In fine, nu mai potému rabdá.

Din tóte aceste resulta cá am facutu fórte multu bine trimitându-mi femeia in mánastire.

Eu dorescu fia-carui barbatu ce se víra in jugulu casatoriei: ochii lui Argus, nasulu lupului, stomaculu strutiului, gâtulu unui tauru, tari'a oloiului si bogatiile lui Croesus, cá se póta suplení tóte esigentiile femeiei. In lume esista diferite lucruri cari suntu in stare de a te goní de-acasa, si anume: Fumulu, foculu, acopere-mintulu distrusu alu casei, si o femeia rea. — Trei din aceste lucruri le poti schimbá inse pentru o femeia rea, nu esista in tóta lumea nici unu medicamentu.

Éta si cele diece porunci ale femeiei ce vré se fia buna soția.

1. Tu femeia se nu ai buni amici de casa.
2. Tu femeia se nu abuzezi de numele barbatului teu.
3. Tu femeia se ai de sfânta linistea casnica.
4. Tu femeia se onorezi pe barbatulu teu cá se-ti mérga bine la elu si cá se traiesci multu tēmpu in concordie.
5. Tu femeia se iubesci multu.
6. Tu femeia se nu pui córne barbatului teu.
7. Tu femeia se nu te sfadesci.
8. Tu femeia se nu chinuesci pe barbatulu teu.
9. Tu femeia se nu pretindi cá barbatulu teu se-ti faca tóte modelele nóue.
10. Tu femeia se nu pretindi visitarea tuturor balurilor, concertelor, teatreloru si altoru distractiuni.

Libertatea.

Libertate, dulce nume,
Câte lacrimi in lume
Pentru tine s'au varsatu
Si se varsa ne'ncetatu!

Unii pe-a puterii cruce
Mânilé cu cuié 'ti batu,
Altii urmele 'ti cauta
Si in traiulu teu privatu

Si in mii de chipuri
— Fapte ce diplomatia —
Sè silescu se te arunce-'n
Vecinica epitropia.

„Paserile 'si au cuiburi,
Vulpile au vizunii;“
Ér' tu scumpa libertate
Unde esci? dór' in pustii?

Libertate, dulce nume,
Draga mi-ai fostu tu in lume;
Dar nu sciu de te-oi avea (?)
Vai de trista viét'i'a mea!

Academi'a romana a tîenutu in 4 Aprilie st. n. siedintia publica, la care au asistatu si Maiestatile loru Regele si Regin'a Romaniei.

La deschiderea siedintiei, M. S. Regele a adresatu membriloru Academiei urmatórea cuventare:

„Avéndu onorulu de a fi membru alu acestei in-nalte adunari, Regin'a si Eu venimu totu-de-a-un'a cu bucurie in midiloculu d-vóstre, spre a ascultá discutiunile vóstre scientifice, care le urmarimu cu unu interesu neincetatu. Inse cum póte se fie altu-feliu, cându lucrurile de capetenie ale Academiei suntu istoria si limb'a, temeliele esistentiei nóstre nationale? Tiér'a datoresee asta-di Academiei unu síru de documente istorice, ascunse pâna acumu, si care a fostu scóse din intunerecu, prin ostenelele neobosite ale membriloru ei, respandindu ast'feliu o noua lumina asupr'a trecutulu neamulu romanescu. Nu mai puçinu inse trebue se ne ocupamu de viitorialu. . . . de limb'a nóstra, care s'a pastratu neatinsa in câmpiile roditóre ale Dunarii, in plaiurile maretie ale Dunarii, in plaiurile maretie ale Carpatiloru, aceste tîenuturi încântátore, descrise cu maiestrie si in o limba asia de curata de poetulu nostru popularu V. Alecsandri. Ce sarcina mai dulce póte aveá Academi'a de cátu a luá sub paz'a s'a acést'a limba vechia pe care poporul o întielege si o iubescé? Mentienemu dar' aceste frumoése espresiuni întrebuintiate de strábuni, si nu ne tememu de cuvinte care a capatatu de veacuri împaméntenirea.

„*Superflua non nocent*“

Ce limba are norocu de a dispune de patru cuvinte pentru o însusire, care trebue se fie mândria fie-carui poporu, care trebue se fie scrise pre steagulu fie-carei armate: voinicie, vitejie, bravura, eroismu? Se ne ferimu inse de o inbelsugare de espresiuni moderne, care nepunéndu o stavila la tēmpu, va instrainá poporul limb'a s'a.

Am fostu indemnatu a rosti aceste câtev'a cuvinte prin dragostea care o amu pentru frumós'a si bogat'a limba romana si fiindu incredintiatu cá dorinti'a Mea — indrasnescu a dice si a Academiei — nu va remâne unu „*pium desiderium*.“

Supunu dar' la chibzuirea d-vóstra déca nu ar' fi folositoriu de a face unu feliu de „*Etimologicum magnum Romaniae*“, contienéndu tóte cuvintele vechi, care alt'mintrea voru fi perdute pentru generatiunile viitóre.

„*Verba volant, scripta manent*“

Spre a spriginí acést'a întreprindere, pentru care patru, cinci, siese ani voru fi trebuintiosí, punu in fie-care aru modest'a suma de siese mii lei la dispositiunea Academiei.

Intr'adeveru lucrarea acést'a este fórte intinsa, póte cá nemarginita, se ne amintimu inse cuventulu lui Horatiu: „*Est modus in rebus, sunt certi denique fines*“ si suntu convinsu cá oper'a Academiei, care 'si va redicá sie-si unu monumentu neperitoriu, va fi încoronata de o isbēnda fericita.“

Acést'a cuventare a fostu primita cu unu mare entusiasmu.

Premierea femeilor frumoase romane. — La 1 Junie a. c. se va dá premiul celei mai frumoase femei din fie-care judetiu. Din Bucuresti se voru premia 5, din Iasi 3, din Galati si Craiova câte 2.

Premiul va constá din bijuterii, stufe, o corona si o medalie.

Votarea se face in modulu urmatoriu:

1. Fie-care Romanu, din ori-ce parte a tierii, va scrie numele si adres'a femeii ce a vedutu cá este mai frumoasa. In coltiulu biletului va fi semnatura votatorului.

2. Acelu biletu se va trimite in plicu, sigilat si francatu, la administratia acestui diariu.

3. La 1. Maiu, intr'o gradina publica, anuntata de mai 'nainte, acele bilete se voru desface si numerá.

4. Premiurile se voru dá pentru fie-care judetiu si orasie insemnate mai susu, acelu femeii maritate, seau nemaritate, cari voru avea mai multe voturi.

5. Pe pliculu fie-carui biletu trimisu acestei administratii, se va scrie in coltiulu din drept'a: „*Pentru premiarea frumsetiei.*“ Acést'a spre a inlaturá amesteculu corespondentii comitetului instituitu pentru premiare, cu corespondenti'a diarului.

6. In fie-care dí se va publicá numerulu voturilor primite din fie-care judetiu.

Secretariulu comitetului N. Ghic'a.

NECROLOGIA. † **Leontin'a Colceriu** dupa unu morbu greu de 12 díle s'a mutatu la cele eterne in 10 Aprilie a. c. la 7 óre séra in etate de 18 ani, prevediuta fiindu cu ss. sacramente ale moribundiloru. Adormirea repausatei a lovitu greu animele tuturoru a celor'a cari o cunosceá si mai multu inca pre a consangeniiloru sei: *Anna Colceriu n. Sabo* cá mama, *Joanu Antonelli* canonicu metropolit, si directoriu gimnasiale, cá unchiu si crescatoriu; *Jilju Nistoru* teologu absolutu cá mire; *Dr. Joanu C. Colceriu* medicu archidieceasanu, cá unchiu, cu soçi'a; *Rosalí'a nasc. Popu* si copii: *Aureli'a* maritata *Popu*, *Eugení'a*, *Elen'a* si *Victoru*; *Alesandru Colceriu* medicu in Capolnocu-Monasturu, cá unchiu, cu soçi'a si copii. *Julian'a Colceriu* cá matusia; *Aronu Popu* capitanu montanu, cá unchiu, cu soci'a *Nin'a* nascuta *Longinu* si copii: *Eugeniu*, *Emiliu*, *Juliu*, *Aureliu* si *Ermin'a*; *Gregoriu Sabo* parochu gr.-cat. in Aitonu cá unchiu, cu soci'a si copii; *Aronu Sabo* cá unchiu; *Rosalí'a Sabo* maritata *Rusu* cá matusia cu soçiulu *Vasilu* parochu gr.-cath. in Sieulia de campia, si copii. *Susan'a* si *Carolin'a Sabo* cá matusia. *Amali'a Sabo* maritata *Popu* cá matusia cu soçiulu *Dionisiu* parochu gr.-cat. in Uliesiu si copii.

Remasitielei pamentesci s'au asediatu la eternulu repausu in cemetierulu opidului Blasiu in 12 l. c. la 2 óre p. m. Cosciugulu i-erá acoperitu cu multime de cununi, intre care un'a si a logodniculu seu cu inscriptiunea „*Neuitatei mele mirese.*“ — O-au petrecutu intregu publiculu alesu alu Blasiului, intre cari a fostu si studentii dela tóte institutetele de invetiamentu din locu, pompieri opidani s. a. Funerbralele le-au sevêrsítu profesorii, — preotii din locu, é'r' cuvêntulu de despartítu l'au rostitu dr. Ales. Grama.

† **Nicolau Simu Simonfi** parochu gr.-cat. in M.-Ghesi'a cá soçiulu, **Mari'a** maritata **Rogozanu**, **Nicolau** parochu gr.-cat. in Uiór'a de susu, **Sog'a** maritata **Sierbanu**, **Elen'a** maritata **Nicóra** si **Georgiu** teologu III. in Blasiu cá fi si fice, veduv'a preotésa **Mari'a Poruti** din Pustacsán **Joachimu** parochu gr.-cat. in Ogr'a. **Georgiu** proprietariu in Lechintí'a de Muresiu si **Ann'a** Munteanu veduva preotésa in Cipáu cá frati si sorori; **Anna**, **Mariti'a** si **Augustinu** cá nepoti, cu anem'a franta de dorere aducu la cunscientia cá neuitata soçi'a, mama, sora si buna **Mari'a Simu Simonfi nascuta Cioclanu** dupa unu morbu de 7 septemani si-a datu blândulu seu sufletu in mânilu creatorului in 17 Martie a. c. la 9 óre a. m. in anulu vietiei sale alu 64-lea si alu fericitei casatorii alu 41-lea.

Adormit'a in Domnulu pre lângu soçiulu, fi si consangeni este deplânsa de intrég'a comuna M.-Ghesi'a cá o mama adeverata care totu-de-a-un'a a ajutat si mangaiatu pre cei lipsiti si necajiti.

Osemintele-i pamentesci dupa sevêrsirea functiuniloru religioase funerbrale s'au astrucatu in gradin'a parochiala din locu la 3 óre p. m.

M.-Ghesi'a 21 Martie 1884.

Esercitiu de limba. Intr-o dí doi oficiieri englezi intra intr-o cafenea si se asiédia la o masa nu departe de unu personagiu slabu, cu aerulu gravu care fumá o tigara privindu cu multa bagare de séma impregiurulu lui.

De abea cei doi englezi se puse la masa, luará câte unu ciau si incepurá se vorbésca intre dênzii despre unu piticu celebru.

— Trebuie se sosésca indata, díce unulu din ei.

La aceste cuvinte, streinulu deschide gur'a si începú se díca intr'unu limbagiu englesescu stricatu, cu cea mai mare nepasare:

„Eu sosescu, tu sosesci, elu sosesc; noi sosimu, voi sositi, ei sosescu.“

Englezulu, care vorbise sosirea piticului, remasé cá impe-tritu de acést'a insulta, pierdú rabdarea si se apropiá de streinu, dicându-i:

„Nu este asia cá mie 'mi vorbesci, d-le?“

— Vorbescu, vorbesci, vorbesce, vorbimu, vorbiti, vorbescu.

— Lase-lu, nu vedi cá cste „nebunu“ díse celu-alaltu oficiieriu catra amicului seu.

— Eu suntu nebunu, tu esti nebunu, elu este nebunu; noi suntemu nebuni, voi sunteti nebuni, ei suntu nebuni.

— Ast'a e prea multu dle, dta ridi de unu militariu si credi cá vei scí se manesti arm'a cá si insultá...

— Eu manescu, tu manesci, elu manesc; noi manuimu, voi manuti, ei manescu.

— Esi, d-le!

— Eu esu, tu esi, elu ese; noi esimu, voi esiti, ei ese; i-f respunsé streinulu cu aceasi flegma redicându-se.

Esindu din cafenea, ómenii nostri se gasira intr'unu locu puçinu luminatu. — Aci oficiierulu insultatu scóse sabi'a, pe cându camaradulu seu intinde pe a s'a, strainului. Sabiele se incrucsiara.

Aperate, díse oficiierulu, vedíendu cá streinulu 'si pierdeá din ce in ce sângele rece.

Me apara, respunsé streinulu, te apéri, se apara; ne aparamu, ve apérati, se apéra.

Si dicându aceste vorbe, smâncesce arm'a adversariulu si o aruncá preste unu zidu.

Englesulu desarmatu, remâne cu gur'a cascata cá trasnitu.

— Amiculu seu se apropie:

„Vediu bine, cá dta esti unu gentilomu, díse acést'a streinului, si....“

— Eu suntu, tu esti, elu este; noi suntemu, voi sunteti, ei suntu.

— Dar' in fine, ve veti esplicá?...“

— Me esplicu, te....“

Si apoi începú in limb'a germana:

„Cunósceți acést'a limba?“

— Da.

Ei bine d-loru, veti scí cá eu studiezu englesescu, si cá profesorulu meu m'a consilatú — cá esercitiu prea utile — cá se conjugu verbe. Am luatú atunci hotarírea firma si neintrerupta, cá se nu-mi scape nici unu verbu ce asiú audí, fára cá se-lu conjugu....

— Si ast'a este totulu...“

— De acea ne-ai insultatu?“

— Acum, vreti se sciti si numele meu?“

— Eu suntu Goethe poetu germanu.

Cei trei ómeni, isbucnira de-odata in risu si plecara cu totii spre a prândi la Regent street, dupa care devenira cei mai buní amici.

„GAZET'A TRANSILVANIEI“ de adi inainte apare in tóte dílele de lucru. Elu are unu serviciu telegraficu regulatu. Atátu pentru partea politica cátu si pentru cea literara s'au câscigatu mai multe puteri probate.

„Gazet'a Transilvaniei“ va fi celu mai eftinu diaru de dí in tóta monarchi'a urcându-se pretiulu abonamentului pentru Austro-Ungari'a numai la 12 fl. pe anu, é'r' pentru Romani'a la 36 franci.

Va se díca pe trei luni va costá „Gazet'a Transilvaniei“ cá diaru cuotidianu totu numai 3 fl. cátu se plateá mai inainte cându apare numai de dóce ori pe septemana.